

Forskningsbaseret læreruddannelse... hvordan?

Hvordan højner man uddannelsen af grundskolelærere?
Svaret er måske ikke bare at placere uddannelsen ved universiteterne!

Endnu engang er uddannelsen af grundskolelærere til debat. Denne gang er udgangspunktet en kritisk evalueringsrapport af den aktuelle grundskolelæreruddannelse, som blandt andet påpeger mangler ved forskningsbaseret videngrundlaget i uddannelsen. Problemet er bare, at evalueringsrapporten ikke tydeliggør, om der er tale om mangler i den almen didaktiske, fagdidaktiske eller indenfor naturfagernes naturvidenskabelige viden og forskning.

Den aktuelle evaluering af læreruddannelsen fremhæver et af læreruddannelsens mål som værende at uddanne dygtige didaktikere. Et væsentligt element til dette skal være forskningsbaseret viden om fag, undervisning og skoleudvikling baseret på praksisnære problemstillinger som skal informere uddannelsen, ligesom "praksisviden", dvs. systematisk indsamlet og kodificeret viden om praksis, tilsvarende skal anvendes aktivt til udvikling af læreruddannelsen. Et nyligt litteraturstudie om forskningsbaseret læreruddannelse fra 2016 fokuserer på de lærerstuderendes evne til og oplevelse af: 1) At forbinde teori og praksis, 2) Selvstyring og 3) At indgå i professionelt relationsarbejde. Dette litteraturstudie er ikke imponeret over kvaliteten og omfanget af den internationale litteratur om disse tre fokusområder. Så noget kunne tyde på, at mere forskning kan være nyttigt, men spørgsmålet om hvilken og hvordan er stadig ubesvaret.

Ting tager tid

Den førnævnte evalueringsrapport anerkender, at professionshøjskolerne er undervejs med at forbedre det forskningsbaserede videngrundlag gennem blandt andet deltagelse i forsknings- og udviklingsprojekter og opnormering af ph.d.-uddannede undervisere på læreruddannelserne. Men der er stadigvæk potentiale for at udvikle fokus på, hvordan forsknings- og udviklingsviden inddrages systematisk i undervisningen og studerendes bachelorprojekter. Men som Piet Hein skrev i sit berømte græk: *Ting tager tid*.

Vedrørende læreruddannelsens faglige indhold – herunder den naturvidenskabelige

Martin Krabbe Sillasen, docent, ph.d., samt Peer Schrøder Daugbjerg, lektor, ph.d. Begge er på VIA University College. msil@via.dk / pd@via.dk

viden – påpegede Carl Winsløw, professor i matematikkens didaktik, Københavns Universitet allerede i en kronik i Berlingske 3. januar 2014, at vægtningen af den faglige viden i alle læreruddannelsens undervisningsfag blev kraftigt reduceret ved den seneste læreruddannelsesreform i 2013. Winsløw brugte metaforen, at grundskolelæreruddannelsens faglige ben er svagt, men til gengæld er dens praksisrelationsben stærkt.

Som et modsvar på den kritiske evalueringsrapport har uddannelses- og forskningsminister Tommy Ahlers nedsat en kommission, som blandt andet skal se på, om uddannelsen skal gøres til en femårig kandidatuddannelse og måske forankres på universiteterne. Men spørgsmålet er, om det ikke er det forkerte sted at starte. Måske skulle man i stedet fokusere på, hvad man indholdsmæssigt vil med uddannelsen, og hvordan man vil styrke den grundskolenære forskning, som professionshøjskolerne bedriver?

Professionshøjskolerne fik forskningsretten i 2013. På finansloven blev der afsat penge til professionshøjskolerne arbejde med relevant anvendelsesorienteret forskning indenfor og på tværs af professioner og brancher, der beskæftiger professionsbachelor, herunder lærere til grundskolen. På papiret lyder det vældig flot at få forskningsretten. Det har også vist sig problematisk, fordi forskningsmidlerne, som tilflyder professionshøjskolerne, er relativt begrænsede. Allerede efter et år med forskningsretten problematiserede professionshøjsko-

lerne i 2014, at det kun var forskningsretten, man havde fået, og ikke forskningspligt med hensyn til professionsuddannelserne. Med en forskningspligt kunne professionshøjskolerne have argumenteret for at få en større andel af forskningsbudgettet på finansloven.

Hvor mange ben skal understøtte læreruddannelsen?

På trods af denne kamp om midlerne finder uddannelsesforskere fra både universiteter og professionshøjskoler ud af at samarbejde. Her kan vi for eksempel nævne projektet ReGAME, som er et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Professionshøjskolen VIA om udvikling af spilbaserede simulationer til matematik- og naturfagsundervisningen i grundskolen. Generelt møder vi en interesse og velvilje fra universiteter og andre forsknings- og evalueringsmiljøer til samarbejde. Måske fordi professionshøjskolerne har stor erfaring med grundskolesnær forskning?

Hvis vi skal blive i Winsløws metafor med ben, vover vi at sige, at grundskolelæreruddannelsen måske nok er tre-benet – praksisrelation, fagdidaktik og almen didaktik – men ingen af dem er særligt stærke, og ingen af dem er et akademisk fagdisciplinben forstået som universitære fagdiscipliner. Vil læreruddannelsen blive bedre af et fjerde akademisk fagdisciplinben? Eller skal de lærerstuderende lære at arbejde med faglig viden og færdigheder gennem det fagdidaktiske ben?

Nyere forsknings- og udviklingsprojekter inddrager grundskolelærere gennem iterative aktionslæringsforløb og dokumenterer disse forløb gennem praksisnær følgeforskning. Dette design tager typisk udgangspunkt i problemstillinger hentet fra grundskolens eller læreruddannelsens praksis og aktuelle udfordringer. Designet står således især på det fagdidaktiske og praksisrelationsbenene, men støtter sig også til den almen didaktiske og forskellige akademiske discipliners ben. ■

Videre læsning:

Krogh, L., B., & Madsen, A., M. (2016). *Forskningsbaseret læreruddannelse: Hvad siger litteraturen?* Udgivet af VIA University College. Kan hentes via www.ucviden.dk